

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Magnum in Arnesto otij odiu[m], sacræ Lectionis assiduitas, & in omnes
affectus humanos Rationis Imperium. Caput VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

[*Nov.*] *Laudibus Virginis: iste modus salutandi ipsam valde gratus est, & ei placidus, ut dicatur: Ave MARIA gratia plena, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui. Item: Ave, &c. benedicta Coma capitis tui, & benedictus fructus ventris tui. Deinde Ave, &c. Benedicta facies tua, & benedictus fructus ventris tui. Postea eodem modo oculi, aures, gena, nasus & labia, dentes, lingua, guttur, collum, brachia, manus, palmae, digiti, pectus, ubera, viscera, Cor, venter, umbilicus, genua, pedes, planta. Deinde Stomachum ejus, quae assimilata est palma; & sic per singula non pigeat totam benedicere, sicut eam per singula non piguit Spiritum sanctum commendare. Haec Arnestus.*

Praxis nova
Rosarium
de Pulchri-
tudine Bea-
tissima Vir-
ginis orandi.

Magnum in Arnesto otij odium,
sacrae Lectionis assiduitas, & in omnes
affectus humanos Rationis Imperium.

CAPUT VI.

Orationem Lectio sacra comitari libenter solet; ex utraque nascitur cupiditatum repressio, quod *Passionum Dominium* vitae spiritualis magistri rectius appellant.

[*Serm. 2.*] Orationem & lectionem, Petrus Blesensis duobus ramis aureis comparavit, in quibus columbarum resident duo pulli. Alludit nimirum ad illud Virgilianum: uno avulso, non deficit alter

[*Antid.*] Aureus, & simili turgescit vena metallo;

at duae illae simplices columbae, quid aliud sunt, quam affectus

[*I.*] compositi & conjugati? Audiamus de Arnesto vetus manuscriptum: *Hic viro talis fuit iudicij memoria, ut sicut de credito sibi talento venienti Domino duplicatum lucrum referres curam habuit.*

ff

sic etiam de temporis sui, quo vixit spatio, quatenus & quem ad modum expendit, bonam posset poscenti Domino reddere rationem. Sive diurno, sive nocturno somno corpus non tradidit, quousq; ipsum sopor opprimeret. Hæc parsimonia temporis magnas solet adferre virtutes: amat æternitatem, qui tempus amat; pretiosum est, & solis Sapientibus notum, ex tempore lucrum, quod merito argento vivo comparatur, nisi custodias, omni lubricitate momento de manibus effluenti. Tempus, est ut linea, quæ album in tabulato cum nigro coassat & conjungit, quæ linea quidem est, sed latitudinem non habet; at *Arnestus* magnâ arte Tempus cum æternitate sic contabulabat, ut nihil interesset; non enim illud, quod summum esse bonum Romani credebant (*otium cum dignitate*) sequebatur, sed ipsam dignitatem ad negotium æternitatis referebat. Ingeniosè, nescio quis vetus è Græcia Scriptor, *Pavonem ob pennas & candam genitum*, dixit: sunt enim qui se satis vixisse putant, si modò firmata titulorum, & dignitatum trahant, illsq; involuti moriantur: hoc unum habent mortis solatium, cum honore è vita discedere. Non sic *VEN. Arnestus*, qui æternitatem complexus animo, ex brevi tempore faciebat æternum tempus, & merita in æternitate quærens, bene simul de universo hominum genere mereri maximè cupiebat. *Plus*, ait ille, *patet unus dies eruditi, quàm saculum imperiti*. Sed ad manuscriptum Codicem redeamus: *Dejectus in stratam, per Cubicularium suum Clericum sibi saepe fecit vitas Patrum, aut in alio edificativo Codice legere, usq; dum sopor ingens ipsum lectionem non sineret auscultare, tunc interdum somno in ipso lecto capto, interdum, mollem lectum declinans, in malis ante lectum se prosternebat*. Vide mihi gradus virtutis spontè se *Arnesto* offerentes; ut ex Oratione Lectio, ex hac mortificatio, ut vocamus, nasceretur. Magnam enim in affectus vim obtinet sacra Lectio, quâ, velut *Orphei muscâ*, bruti affectus, velut humanâ manu deliniti, cicurantur & sopiuntur; paradoxum forsitan inexpertis, quod dixi, videbitur, sed ego me experientiâ multorum, & autoritate defendo.

Illud verò pulcherrimum, quòd cum Palatium Imperatoris
ad

Temporis
irigens est a-
pud sapie-
tes pretium,

Cic. in Catone
sive L. de sen-
tentiæ & aliis
passim.

Plutarch. lib.
de Stoicorum
reputantibus.

Seneca.

II.

Lectionis Sa-
cræ amor in
Arnesto usq;
ad fatigatio-
nem.

Vide Isid. Ni-
gron. 8. l. pe-
culiars tract.
de Lectione
spirit.

III.
De Ulrico Ci-
lia Comite,
vide Sylv. in
hisor. Bolum.
C. 66.

Sæpe Arne-
stus in Con-
silio Impe-
riali pios li-
bellos lecti-
cabat.

C. 4.

ad consilia de gravissimis rebus habenda ingrederetur *Arnestus*, ut solent ij qui inimicos habent, eorumque insidias timent, occulto armorum præsidio, & loricâ sese permunire, sic præsul noster armatus semper & instructus procederet. Arma erant Libelli sacri, quibus, dum exiret domo, vestium sacculos implebat, mediisque in consilijs, si quæ minùs utilia, & quæ mansuetudini Archiepiscopalis statûs non congruerent (ut erant pœnæ capitales, aliâque hujusmodi) tractarentur, producto libello altero & altero, sese oblectabat. Cardinalem *Carolus Borromæum* Virum sanctissimum, laudant vitæ Scriptores, quòd cum Equo currive veheretur, alligatis omni parte sacculis libellorum, quandam cœlestis institoris speciem præferret. Idem de *VEN. Arnesto* vetus Scriptor expressit: *Nè quidquam sibi temporis, inquit, negligentia vendicaret, habebat in inferiori tunica, seu Jopella, ab utroque latere sacculos dependentes, in quibus certos libellos & memorialia sua deportabat, in quibus frequenter, dum curru vel Equo vehebatur, & nonnunquam in Consilio Domini Imperatoris & Regis, dum minùs utilia tractarentur, ad partem se irabens furabatur dulcem lecti-nem.* Facile id à *Cæsare Carolo*, qui sanctimoniam Viri noverat, nè in contemptum sui acciperetur, impetrabat; nec Procerum subibat invidiam, quem si non aliunde, per causam concionum (nam more id temporis *Episcoporum* sæpe dicebat ad populum) excusabant. At *Arnestus* præterea, quasi legeret semper, eandem moderationem, & animi habitum, in reliquam vitam transferebat, ut nihil nimium in moribus extaret, sed ad modum & medium virtutis exacta omnia, ratione & pace quadam æternâ regerentur, omnesque actiones aureæ monetæ similes viderentur, quæ unâ formâ sit percussa. Didicerat hanc æquabilitatem à *DEI Mariæ* moribus, quam sic describit: *quid, quæso, fuit illa beatissima MARIÆ anima, nisi quadam purissima essentia quinta? omnino incorruptibilis, invariabilis, sine omni contrarietate illarum passionum, quæ nos infestant?* Has passiones ibidem explicare aggreditur, & quomodo in eas Imperium parari possit, ostendit. Gloriæ cupiditas in affectibus novissima exui-

exiit, ejusque studium non senescit, ut rectè agebat Pericles; at eam penitus Arneſtus contemserat, nullòque habebat in loco. Meminerat dubio procul, cum cathedras de Templo Christus Magister noster eijceret, simul eos qui se de honore jactarent, & primatùs quærerent dignitatem, atque ut ait D. Ambrosius, sacerdotio uterentur ad quæstum, velut Templo indignos, ejecisse. Non patitur, ait idem alio in loco, Christus eos in Templo, qui vendunt cathedras; quid sunt cathedra, nisi honores?

Jam consanguineorum Amor magnas sæpe virtutes Antistitum corrumpit, dum aut nimio indulgetur, aut nostris solis, velut præcipuis, Honoris, opum & potentia aditus aperitur. Antiquum vitium! cui olim Deam quoque veterum superstitione adjunxit Matutam, quæ Nepotum salutem curabat, cujus amoris in nepotes, sanè quàm ingeniosas causas attulit egregius ab Italia Scriptor. Recitat lepidum ea de re carmen vetustissimum apud Surlum Historicus:

*Cum factor rerum privaret semine Clerum;
Ad Satanae votum successit turba Nepotum.*

Hunc potentem affectum, quem multis cum sanguine, ut ita dicam, incoxit Natura, sic vicerat Arneſtus, ut non modò amplissimis Ecclesiæ bonis crescere suos, & ditari non sineret, sed etiam patrimonium ipse suum ingens, possessiones magnas & optimas, quas à parentibus acceperat, pecuniæ grandem numerum, Ecclesiæ Pragenſi, pauperibus, domibusque religiosis, & Templis DEI Atri erigendis, ut antè probavi, donaverit, eoque insuper, quotidianis cohortationibus, Fratres suos Smilonem & Wilhelmum pellegerit, ut ipsi quoque thesauros in cælum præmitterent, & in Fundatorum nomen in Cœnobijs statuendis & ditandis, ut ex litteris publicis, & Glacensi Cœnobio liquet, venire desiderarent. At in conferendis honoribus illud unum, cujus gratiâ conferri debent, nihilque aliud spectabat Arneſtus: nobilitas exornat illa quidem Sacerdotia, sed necessaria non est: Virtus & doctrina primum jure obtinent locum: Fuit etiam, ait vitæ vetustus Scriptor, studiosorum & virtuosorum pauperum Clericorum maxi-

X x

mms

IV.
Pericles apud
Thucyd. l. 2.
histor.

Marci 11.
Ambros. in
Psal. 1.

Idem Conc. de
basilicu non
tradendis.

V.
Plutar. lib. de
fraterno amore,
in fine.

Steph. Quax.
l. 3. de Ci-
vil. Conversat.
Italiscè.

Affectum es-
ga consan-
guineos su-
peravit Ar-
neſtus.

VI.

Notæ

mus adulator, quos etiam in promotione beneficiorum suis proprijs consanguineis preferbat. Rectè Satyricus quidam hujusmodi affectum, qui abit & redit ad libitum, *docilem febriculam* appellavit; ita enim accessu suo quosdam in amore suorum inflammat, ut omnia sanguis habere, nihil alij videantur, nubemque obducit quandam *Homericam & Ceruleam*, quâ Dij suos, quos amant, apud Poëtam involvunt, prælijs eripiunt, aut etiam inferunt in cœlum.

Sed clariùs in rebus adversis illa Affectuum pax & imperium elucet, ideòque ad *Arnesti* patientiam, lenitatem, & in summa dignitate ac licentia summam animi modestiam veniamus.

Venerabilis Arnesti patientia,
faciles, suavissimiq; mores, ac præcipuè
adversus peccantes teneritudo
animi, & lenitas.

CAPUT VII.

Hagik A. 1364
Lupac. in Cal.
M. S. Glacen.
M. S. Vita.

Arnestus
multa passus
à malevolis.

Serm. 78. de
Tempore.

Patientiam omnium injuriarum, ut primam in *Arnesto* virtutem, manuscripti Codices, & veteres historiae commendant. Vitæ Scriptor is, qui titulos virtutum potius, quàm virtutes & exempla virtutum scripsit (parcus, ut apparet, laudator) ab hac patientia pagellam suam exorsus est: *Arnestus primus Pragensis Ecclesie Archiepiscopus, &c.* vir longa statura, omni morum honestate decorus, miræ patientia. Facile intelligimus non defuisse *Arnesto*, ut neque alijs sanctissimis viris, æmulos, invidos & obtrectatores: In utero spiritualis *Rebecca*, id est Ecclesia, duo populi colliduntur, ait D. Augustinus, humiles scilicet & superbi, casti & adulteri; erit autem gravida ista Mater usq; ad